

نمایشگاه گردشگری و صنایع دستی در کرمان برگزار شد؛

بیم‌ها و امیدهای یک نمایشگاه خلوت!

وضعیت گلیم جهانی شیریکی پیچ نگران‌کننده است ❁ مشکل بزرگ نمایشگاه بُعد مسافت و دشواری تردد است ❁

اسما پورزنگی آبادی ❁

در این روزهای رکود و پر از بیم و اضطراب، روشنائی چراغ‌های سایت نمایشگاهی جنوب‌شرق تنها نقطه امیدبخش صنعت کم‌رمق گردشگری و فعالان و هنرمندان صنایع دستی بود که از تنش‌ها و بحران‌های متوالی سال ۹۸ تاکنون، خسارت زیادی متحمل شده‌اند.

فعالان گردشگری و هنرمندان و تولیدکنندگان صنایع دستی از نقاط مختلف استان کرمان و کشور طی پنج روز در این سایت نمایشگاهی دور هم جمع شدند تا پنجمین نمایشگاه گردشگری و چهاردهمین نمایشگاه سراسری صنایع دستی استان کرمان برپا شود.

این نمایشگاه با عنوان کارمانیا و شعار «کرمان سرزمین شگفتی‌های پنهان» در قالب ۱۸۰ غرفه صنایع دستی و ۱۵ غرفه گردشگری برگزار شد.

برخلاف نمایشگاه‌های قبل که بخش گردشگری یا شرکت نمی‌کرد و یا حضور کم‌رنگ داشت، این بار، برخی از آژانس‌ها، هتل‌ها، اقامت‌گاه‌های بوم‌گردی و تشکل‌های فعال گردشگری غرفه‌های سالن شهدای مس سایت نمایشگاهی جنوب‌شرق را فعال کرده بودند.

دو سالن باستانی‌باریزی و خواجوی کرمانی در اختیار هنرمندان صنایع دستی کرمان و برخی دیگر استان‌ها قرار داشت تا در ۱۸۰ غرفه به ارائه محصولات هنری خود بپردازند.

در جریان این رویداد مهم در استان، با برخی از شرکت‌کنندگان گفت‌وگو کردم. همه مصاحبه‌شوندگان اذعان داشتند که بازدید از نمایشگاه بسیار کم و به جز جمعه گذشته، مابقی روزها، خلوت بوده است. نقطه مشترک انتقادات هم به محل برگزاری نمایشگاه مربوط بود که در حاشیه بزرگراه مستقر شده و تا شهر کرمان فاصله زیادی دارد؛ موضوعی که سال‌هاست شرکت‌کنندگان نمایشگاه‌هایی از این نوع که در سایت نمایشگاهی جنوب‌شرق برگزار می‌شود، آن را گوشزد می‌کنند اما تصمیم‌گیرندگان همچنان به راه خود می‌روند و ضمن اینکه انتظارات شرکت‌کنندگان و غرفه‌داران را بی‌پاسخ می‌گذارند، موجب می‌شوند جمعیت زیادی از شهروندان کرمانی نتوانند از این نمایشگاه‌ها بازدید کنند.

در گزارشی که در ادامه می‌خوانید، از وضعیت تولید و بازار فروش در برخی رشته‌های صنایع دستی نیز پرسیدم. وضعیت گلیم جهانی شیریکی پیچ نگران‌کننده است. گفت‌وگوهای این گزارش شامگاه یکشنبه هشتم آبان‌ماه انجام شده است.

تاکنون در کرمان نمایشگاهی با این گستردگی نداشتیم

آژانس هواپیمایی جنوب شرق یکی از شرکت‌کنندگان در این نمایشگاه بود. از مسعود دهقانی مدیرعامل آژانس درباره استقبال از نمایشگاه پرسیدم.

او با اشاره به اینکه برگزاری این رویداد اتفاق مهمی برای گردشگری و صنایع دستی استان محسوب می‌شود، گفت: «تاکنون در کرمان نمایشگاهی با این گستردگی نداشتیم و اینکه هر سه حوزه گردشگری و صنایع دستی و میراث‌فرهنگی در این رویداد شرکت کردند، از نقاط قوت نمایشگاه است و آن را به فال نیک می‌گیریم».

وی افزود: «اما مشکل بزرگ این نمایشگاه و سایر رویدادهایی که در این محل برگزار می‌شود، بُعد مسافت و دشواری تردد است. شهرداری کرمان که جزو حامیان نمایشگاه بود، می‌توانست تعدادی اتوبوس برای جابه‌جایی بازدیدکنندگان در نظر بگیرد، ولی

متأسفانه این اتفاق نیفتاد و این شرایط، کاهش بازدیدها تأثیر گذاشته است».

دهقانی با بیان اینکه استقبال از نمایشگاه در روزهای پنج‌شنبه و جمعه خوب بود، ادامه داد: «اما بعد از آن و تا یکشنبه شب، تقریباً نمایشگاه خلوت بود».

دهقانی با تأکید بر اینکه نمایشگاه صنایع دستی و گردشگری نباید مقطعی باشد، اظهار کرد: «در مردم کرمان اشتیاق زیادی برای نمایشگاه صنایع دستی و گردشگری وجود دارد و مسئولان باید زمینه‌های فراهم کنند تا هم تعداد این رویدادها افزایش یابد و هم امکان حضور راحت‌تر مردم فراهم شود». او سپس گفت: «روز شنبه این هفته، سفر وزیر محترم میراث‌فرهنگی به کرمان را داشتیم، در کنار آن، افتتاح هتل کاروانسرای وکیل، اظهارات استاندار محترم مبنی بر حمایت از بخش گردشگری و برگزاری این نمایشگاه در فعالان این حوزه امیدواری‌هایی ایجاد کرده است».

دهقانی اضافه کرد: «در شرایط فعلی اگر شرکت‌های صنعتی و معدنی بزرگ هم پای کار بیایند و در راستای مسئولیت‌های اجتماعی خود از گردشگری استان حمایت کنند، می‌توان به حل مشکلات و رونق این صنعت در استان امیدوار بود».

وی در ادامه، در پاسخ به این پرسش که حضور فعالان گردشگری دیگر استان‌ها را در این نمایشگاه چطور ارزیابی می‌کنید؟ توضیح داد: «تعداد شرکت‌کنندگان محدود بود، ولی

سفرش بدهد. زنبیل‌ها که آماده شد، یکی از میهمانان هتل کپری دید و پسندید و آن را خرید و همین، جرقه شروع کسب‌وکاری را زد که اکنون ۱۰۰۰ زن و مرد در روستاهای قلعه‌گنج، از مارز تا رمشک را به کار گماشته است. آثار این هنرمندان نه فقط در کرمان و ایران، بلکه تا عمان و ارمنستان هم خریدار دارد.

قلندری، در ادامه این توضیحات، درباره نمایشگاه گفت: «میراث فرهنگی برای این نمایشگاه سنگ‌تمام گذاشت. همه چیز خوب بود و حتی در سطح شهر تبلیغات نسبتاً خوبی انجام داده‌اند اما با این وجود، بازدیدکننده زیادی نداشتیم».

او افزود: «تنها در روز جمعه نمایشگاه

تقریباً شلوغ شد ولی بعد از آن، بازدیدکننده زیادی نداشتیم».

قلندری اظهار کرد: «من فکر می‌کنم دلیل اصلی آن، مکان نمایشگاه است که تا شهر فاصله دارد و رفت‌وآمد برای خیلی از مردم سخت است».

او ادامه داد: «دلیل دیگر آن به نظر من به شرایط اقتصادی جامعه برمی‌گردد. بسیاری از بازدیدکنندگان حتی سبد مثلاً ۳۰ هزار تومانی را هم نمی‌خرند و ترجیح می‌دهند با این پول، یک قوطی ارده برای صبحانه بچاهایشان بخرند».

اوضاع گلیم خیلی خراب شده است

آقای باقری از دیگر شرکت‌کنندگان نمایشگاه گردشگری و صنایع دستی کرمان، تولیدکننده گلیم شیریکی پیچ است. او هم گفت که تنها در روز جمعه نمایشگاه شلوغ بود و از آن به بعد، خلوت بوده است.

او افزود: «به نظر من، فاصله زیاد نمایشگاه تا شهر کرمان و نبود وسایل حمل‌ونقل عمومی باعث شد که مردم به نمایشگاه نیایند».

باقری درباره فروش در نمایشگاه اظهار کرد: «بیش‌تر تولیدات ما صادراتی است و کسانی که خریدار هستند، به دلایل متعدد، فعلاً دست نگه داشته‌اند. ضمن اینکه به دلیل افزایش نرخ مواد اولیه، قیمت گلیم هم بالا رفته و بسیاری از مردم در این شرایط اقتصادی توان خرید آن

را ندارند. هر کیلو نخ مرینوس سال گذشته ۲۵۰ هزار تومان بود و امسال به ۲۷۰ هزار تومان رسیده است».

او در ادامه، درباره وضعیت تولید و فروش گلیم شیریکی پیچ سیرجان گفت: «کرونا تأثیر بسیار زیادی بر بازار گذاشت و رکود نسبتاً سنگینی را تجربه کردیم. شرایط اقتصادی کشور هم مزید بر علت شد و بسیاری از مشتریان را از دست دادیم. قبلاً یکی از اقشاری که مشتری خوبی برای گلیم بودند معلمان بودند اما الان خیلی خرید انجام نمی‌دهند».

باقری درباره وضعیت صادرات گلیم نیز توضیح داد: «کشورهای اروپایی از مقاصد مهم صادراتی گلیم بودند که از کرونا به بعد، صادرات به این کشورها تقریباً کنسل شده است. بازار اصلی فرش ایران در آمریکاست که اصلاً اجازه ورود محموله‌های ایران را نمی‌دهند. مقداری صادرات به کشورهای عربی هم داریم که ناچیز است. در بین کشورهای اروپایی، آلمان مشتری خوبی بود که بعد از جنگ اوکراین، صادرات به این کشور هم ضعیف شده است».

او ادامه داد: «در این شرایط، کشورهای پاکستان و افغانستان با تولیدات خود جای ایران را گرفته‌اند اما کیفیت محصولات آن‌ها قابل مقایسه با ایران نیست و همین، این امیدواری را ایجاد می‌کند که بازارمان را کامل از دست ندهیم».

این تولیدکننده گلیم شیریکی پیچ در پاسخ به این سوال که آیا تولید گلیم بعد از ثبت جهانی رونق پیدا کرده است؟ گفت: «الان در بازار، با کمبود گلیم به ویژه در برخی اندازه‌ها مواجهیم و اوضاع بسیار بد شده است».

باقری با تأکید بر اینکه اوضاع گلیم خیلی خراب شده است، اظهار کرد: «بسیاری از بافندگان که مسن هستند، توان تولید زیاد را ندارند، جوان‌ترها هم پای دار گلیم نمی‌نشینند چون برایشان نمی‌صرفد. بافت یک گلیم در ماه شاید درآمدی حدود یک میلیون و ۲۰۰

را می‌دهد که شاید تا چهار، پنج سال آینده، تولید گلیم بسیار کاهش پیدا کند و این، بسیار نگران‌کننده است».

استقبال از نمایشگاه اصلاً خوب نبود

سراغ یکی دیگر از غرفه‌های گلیم در نمایشگاه رفته. عبدالله چغایی از اراک به کرمان آمده بود. او با بیان اینکه حضور در این نمایشگاه برایم رضایت‌بخش بوده است، گفت: «توانستم اطلاعات زیادی درباره گلیم و سایر محصولات صنایع دستی کسب کنم، با هنرمندان زیادی آشنا شدم و خیلی برایم مفید بود».

او افزود: «اما استقبال از نمایشگاه اصلاً خوب نبود و بازدیدکننده زیادی نداشتیم که به نظر من، دلیل اصلی آن، فاصله نسبتاً زیاد نمایشگاه از شهر کرمان است که باعث می‌شود خیلی از مردم نتوانند به نمایشگاه بیایند».

چغایی چندین بار بر این موضوع تأکید کرد و در پاسخ به این پرسش که آیا در نمایشگاه‌های بعدی هم شرکت می‌کنید؟ بیان کرد: «اولین بار است که به نمایشگاه کرمان آمدم و حتماً و ۱۰۰ درصد در دوره‌های بعدی نمایشگاه شرکت می‌کنم اما پیشنهادم به برگزارکنندگان این است که در مکان دیگری این نمایشگاه را برگزار کنند».

این تولیدکننده گلیم اظهار کرد: «برخورد مردم کرمان و خونگرمی آن‌ها و همچنین، ارتباطات خوب مسئولان با ما شرکت‌کنندگان از نقاط قوت نمایشگاه است ولی باید مکان آن را حتماً تغییر دهند».

او درباره گلیم اراک هم توضیحاتی داد و گفت: «گلیم اراک سابقه چندانی ندارد و گلیم‌های اینجا بیشتر با نخ و پارچه بافته می‌شود اما من خودم ایده بافت نوع دیگری از گلیم را داده‌ام و آن را طراحی کرده و بیشتر هم آموزش می‌دهم».

چغایی در پاسخ به این پرسش که گلیمی طراحی کرده با گلیم شیریکی پیچ سیرجان چه تفاوتی دارد؟ بیان کرد: «ما گلیم شیریکی پیچ سیرجان را هم تولید می‌کنیم، بافت آن را در مشهد یاد گرفتیم».

به جز گلیم و حصیر، رشته‌های دیگری نیز در نمایشگاه حضور دارند و در در گوشه گوشه سالن‌ها، آثاری چشم‌نواز و تحسین‌برانگیز درباری می‌کنند.

از محصولات سراجی و خراطی و معرق و مسگری گرفته تا سفال و سرامیک و تراش سنگ‌های قیمتی و پته و چاقوسازی و چرم‌دوزی و بسیاری رشته‌های دیگر. بنا به گفته مدیرکل میراث‌فرهنگی استان، محصولات صنایع دستی در ۱۸۰ رشته در این نمایشگاه عرضه شدند.

شرکت‌کنندگان، ساعت ۲۱ دوشنبه شب،

غرفه‌ها را جمع کرده و چراغ آن را خاموش می‌کنند به این امید که در نتیجه این تلاش‌ها و جنب‌وجوش‌ها، روزی در گردشگری و صنایع دستی استان و کشور، چراغی فروزان‌تر روشن شود.